

DOI: 10.34015/2523-4552.2026.2.10
УДК 342.9:614.88

*Логвиненко Б. О.,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри права Мелітопольського
державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
e-mail: bryntyr@gmail.com,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1894-4889>*

ЕКСТРЕНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Статтю присвячено комплексному дослідженню екстреної медичної допомоги (далі – ЕМД) в Україні як самостійної та важливої складової національної системи охорони здоров'я під час дії воєнного стану. Визначено, що актуальність дослідження обумовлена необхідністю врахування досвіду функціонування системи ЕМД під час дії воєнного стану в ході майбутнього відновлення України та триваючого реформування системи охорони здоров'я після завершення активної фази бойових дій. Виявлені недоліки правового регулювання та успішні практики організації ЕМД в умовах воєнного стану можуть стати підґрунтям для удосконалення відповідних положень національного законодавства. Наголошено, що однією з найскладніших адміністративно-правових проблем щодо ЕМД під час дії воєнного стану слід визнати налагодження ефективної взаємодії між цивільною системою ЕМД та військово-медичними структурами Сил безпеки та оборони. Обґрунтована доцільність прийняття спільного наказу щодо організації ЕМД під час дії воєнного стану. Зроблено висновок, що воєнний стан як особливий правовий режим суттєвим чином трансформує систему охорони здоров'я в Україні в цілому та функціонування ЕМД як її невід'ємної складової. За таких обставин функціонування системи ЕМД змінює вектор з індивідуалізованого підходу на принципи медицини катастроф та військово-медичної доктрини, що потребує синергії цивільних та військових медичних стандартів для мінімізації втрат в умовах збільшення навантажень. З'ясовано, що потребує удосконалення адміністративно-правовий статус персоналу ЕМД, що діє у зонах активних бойових дій, насамперед у частині розроблення гарантій захисту медичних працівників відповідно до вимог міжнародного гуманітарного права. Вбачається доцільним розроблення алгоритму взаємодії цивільної системи ЕМД з медичними підрозділами Сил безпеки і оборони, а також гуманітарними і волонтерськими організаціями, що здійснюють ева-

куаційні заходи та медичний супровід постраждалих осіб. Резюмовано, що досягнення визначених у дослідженні пріоритетних заходів має сприяти підвищенню ефективності захисту конституційного права кожної особи на охорону здоров'я та сприятиме адаптації системи ЕМД України до норм і стандартів Європейського Союзу.

Ключові слова: охорона здоров'я, екстрена медична допомога, воєнний стан, адміністративно-правовий режим, медицина катастроф, цивільно-військова взаємодія, міжнародне гуманітарне право, захист медичного персоналу, Сили безпеки і оборони, медичні працівники.

Постановка проблеми.

Розв'язана проти України 24 лютого 2022 року неспровокована повномасштабна збройна агресія та пов'язане із нею введення особливого правового режиму воєнного стану викликали дестабілізацію у багатьох сферах суспільного життя та негативним чином позначились на функціонуванні системи публічної адміністрації в Україні.

Так само перед національною системою охорони здоров'я в умовах відкритого збройного конфлікту постали нові виклики та загрози. Значною мірою вони пов'язані із необхідністю релокації закладів охорони здоров'я та медичних установ, евакуації стаціонарних пацієнтів із зони ведення активних бойових дій, надання медичної допомоги в надзвичайних умовах (відсутність світла, загрози обстрілів), забезпечення доступу до медичної допомоги для внутрішньо переміщених осіб, збереження кадрового потенціалу медичних працівників тощо.

У цьому контексті особливого значення набувають правові гарантії доступності медичної та реабілітаційної допомоги, оскільки доступність медичної допомоги є однією з ключових передумов реального забезпечення права людини на охорону здоров'я в умовах збройного конфлікту [1].

Слід наголосити, що екстрена медична допомога (далі – ЕМД) виступає невід'ємною організаційною складовою медичної допомоги, тоді як медична допомога охоплюється правом на охорону здоров'я, гарантованим в Україні кожній особі. Відповідно, організація та надання ЕМД під час дії воєнного стану в Україні набувають важливого значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню окремих питань функціонування системи охорони здоров'я в Україні та ЕМД зокрема, присвячені праці фахівців з різних галузей права, а також медичних працівників. Серед представників правничої науки варто виділити дослідження О. О. Терзі «Концепція адміністративно-правового забезпечення охорони здоров'я в Україні», присвячене розробленню Концепції адміністративно-правового забезпечення охорони здоров'я в Україні на підставі вивчення нормативно-правових та підзаконних актів медичного законодавства та узагальнення практики розроблення концепцій у медичній сфері [2]; Н. О. Рингач «Громадське здоров'я як чинник національної безпеки», в якому здійснено аналіз громадського здоров'я як чинника національної безпеки України, розроблено і обґрунтовано теоретико-

методологічні засади удосконалення державного управління у сфері охорони громадського здоров'я як складової системи національної безпеки [3]; Ю. В. Назарко «Конституційне право на охорону здоров'я в Україні та державах Європейського Союзу: порівняльно-правове дослідження», в якому проаналізовано доктринальні й нормативні джерела цього права, методологію дослідження, історіографію розвитку, поняття і зміст, конституційно-правове регулювання і забезпечення права на охорону здоров'я в Україні та країнах ЄС, визначено його місце у системі прав і свобод людини і громадянина [4]; К. Ю. Турчин «Модернізація публічного управління у сфері надання медичних послуг в контексті реформування системи охорони здоров'я України», в якому здійснено наукове обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій модернізації публічного управління у сфері надання медичних послуг в контексті реформування системи охорони здоров'я України [5]; В. Є. Ковригіної «Адміністративно-правове регулювання екстреної медичної допомоги», присвячена сутності та особливостям адміністративно-правового регулювання ЕМД [6].

Окремої уваги заслуговує також праця В. І. Теремецького та Г. В. Муляр, у якій досліджено сучасний стан адміністративно-правового забезпечення реалізації права на охорону здоров'я, що має методологічне значення для аналізу екстреної медичної допомоги як однієї з організаційно-правових форм забезпечення цього права [7].

Утім, незважаючи на ґрунтовний науковий доробок, питання екстреної медичної допомоги в Україні під час дії воєнного стану залишаються недостатньо вивченими та потребують комплексного дослідження в умовах триваючої збройної агресії.

Практична актуальність дослідження обумовлена також необхідністю врахування досвіду функціонування системи ЕМД під час дії воєнного стану в ході майбутнього відновлення України та триваючого реформування системи охорони здоров'я після завершення активної фази бойових дій. Виявлені недоліки правового регулювання та успішні практики організації ЕМД в умовах воєнного стану можуть стати підґрунтям для удосконалення відповідних положень національного законодавства.

Постановка завдання. Враховуючи викладене, метою дослідження є розкриття особливостей ЕМД під час дії воєнного стану у адміністративно-правовому аспекті, а також розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення її нормативно-правового регулювання.

Для досягнення поставленої мети, необхідно виконати такі завдання: з'ясувати особливості організації охорони здоров'я під час дії воєнного стану; розкрити специфіку діяльності суб'єктів надання ЕМД в особливих умовах; виявити ключові проблеми та запропонувати шляхи їх вирішення.

Методологічну основу дослідження складатиме діалектичний метод, а також порівняльно-правовий метод (для співвідношення правового регулювання охорони

здоров'я в звичайний та особливий період), формально-юридичний метод (для тлумачення положень нормативно-правових актів) та метод правового моделювання (при формулюванні пропозицій).

Виклад основного матеріалу. Відповідно до статті 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII, воєнний стан є особливим правовим режимом, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [8].

У свою чергу, до повноважень військових адміністрацій (ч. 2 статті 15) віднесені: «управління ...закладами охорони здоров'я, культури, фізичної культури і спорту, надавачами соціальних послуг, які належать територіальним громадам або передані їм, молодіжними, підлітковими закладами за місцем проживання; організації їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення; організації надання ними послуг, у тому числі соціальних» [8].

Адміністративно-правова природа воєнного стану визначається тим, що він є різновидом особливого адміністративно-правового режиму, що характеризується особливим порядком виникнення і здійснення прав та обов'язків, а також специфічними механізмами їх забезпечення. В умовах воєнного стану відбувається перерозподіл повноважень між органами публічної адміністрації в тому числі щодо організації охорони здоров'я: до компетенції військових адміністрацій переходять окремі функції обласних державних адміністрацій щодо організації охорони здоров'я на відповідних територіях; збільшується коло суб'єктів, відповідальних за організацію та надання ЕМД; змінюються умови та правила забезпечення служб ЕМД.

Слід наголосити, що Закон України «Про правовий режим воєнного стану» не містить спеціальних норм щодо організації системи ЕМД в особливих умовах, що видається нам законодавчою прогалиною. Вважаємо, що відсутність спеціального правового регулювання призводить до того, що суб'єкти владних повноважень у сфері ЕМД функціонують на основі загальних норм і положень, що знижує ефективність правозастосування в особливий період.

Так само Закон України «Про екстрену медичну допомогу» від 05.07.2012 № 5081-VI, яким визначені організаційно-правові засади забезпечення громадян України та інших осіб, які перебувають на її території, екстреною медичною допомогою, у тому числі під час виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків, та засади створення, функціонування і розвитку системи екстреної медичної до-

помоги [9], не містить новел, пов'язаних зі специфікою ЕМД в особливий правовий період.

Визначивши окремі особливості організації ЕМД під час дії воєнного стану потрібно перейти до розгляду взаємодії між ними. У наведеному аспекті О. О. Терзі зазначає, що продовжується співпраця України та Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), у тому числі щодо забезпечення реалізації права на медичну допомогу, включаючи ЕМД. Так, 23 січня 2023 року Бюро ВООЗ в Україні передало Міністерству охорони здоров'я України 26 автомобілів швидкої допомоги для забезпечення права на медичну допомогу, включаючи ЕМД під час збройного конфлікту. ВООЗ співпрацює з державами, які перебувають у збройному конфлікті, надаючи матеріально-технічну допомогу. Також, Міністерство охорони здоров'я України співпрацює з іншими міжнародними урядовими організаціями щодо забезпечення права на медичну допомогу, включаючи ЕМД, зокрема зі Світовим банком, Швейцарським фондом інновацій (SFI) тощо. Авторка справедливо наголошує, що збройний конфлікт створює низку викликів для системи охорони здоров'я, тому підготовка висококваліфікованих медичних кадрів пристосованих до «медицини катастроф», включаючи надання ЕМД має пріоритетне значення для держави [10, с. 78-79].

С. О. Гур'єв, Н. І. Іскра та Д. М. Лисун відмічають, що великою проблемою залишається певна невизначеність статусу формувань медицини катастроф стосовно належності до аварійно-рятувальних служб, що впливає на соціальні га-

рантії працівників, знижує мотивацію до роботи та значною мірою обмежує правове поле діяльності служби медицини катастроф. Це вкрай негативно позначається на рівні національної безпеки, як у гуманітарному, соціально-політичному так й у військово-цивільному аспектах [11, с. 56].

Однією з найскладніших адміністративно-правових проблем щодо ЕМД під час дії воєнного стану слід визнати налагодження ефективної взаємодії між цивільною системою ЕМД та військово-медичними структурами Сил безпеки та оборони. Слід зауважити, що цивільні за своєю сутністю служби ЕМД задіяні переважно у забезпеченні медичної допомоги цивільному населенню, включаючи постраждалих внаслідок бойових дій. Проте в умовах інтенсивного збройного протистояння розподіл між «цивільними» та «військовими» постраждалими нерідко залишається умовним, що обумовлює потребу у налагодженні співпраці для максимально ефективного захисту права на охорону здоров'я кожного громадянина України.

Принципово важливим тут вбачається прийняття спільного наказу з організації ЕМД, проте замість цього відповідна співпраця здійснюється на підставі локальних нормативних документів та загальних положень національного законодавства.

Зауважимо, що у статтях 12 – 16 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I від 08.06.1977), закріплено детальні правила захисту

медичних формувань та медичного транспорту [12]. Зокрема, ці норми мають пряме значення для визначення правового статусу складових системи ЕМД, що діють у зоні активних бойових дій.

Таким чином, організація та надання ЕМД під час дії воєнного стану зазнає докорінної трансформації, зумовленої різким зростанням інтенсивності потоку постраждалих, специфікою бойових травм та постійною загрозою для життя самого медичного персоналу. За таких обставин функціонування системи ЕМД змінює вектор з індивідуалізованого підходу на принципи медицини катастроф та військово-медичної доктрини, що потребує синергії цивільних та військових медичних стандартів для мінімізації втрат в умовах збільшення навантажень.

Ще одним проблемним моментом варто визнати матеріально-технічне і фармацевтичне забезпечення системи ЕМД. Постійні обстріли, знищення місць зберігання лікарських засобів, пошкодження автомобілів ЕМД та об'єктів критичної інфраструктури створюють суттєві перешкоди для сталого функціонування системи ЕМД, особливо у районах, наближених до зони активних бойових дій. Частково ця проблема вирішується за рахунок міжнародної гуманітарної допомоги, однак участь громадських, гуманітарних і волонтерських організацій в евакуаційних заходах, логістичному забезпеченні та медичному супроводі постраждалих осіб потребує чіткішого адміністративно-правового врегулювання. У цьому зв'язку гарантування охорони здоров'я доцільно розглядати не

лише як елемент реалізації індивідуального права особи, а й як важливий чинник соціальної безпеки, що набуває особливого значення в умовах воєнного стану та підвищеного навантаження на систему екстреної медичної допомоги [13].

Висновки. Проведене дослідження системи ЕМД в Україні під час дії воєнного стану у адміністративно-правовому аспекті дозволяє зробити наступні висновки:

1. Воєнний стан як особливий правовий режим суттєвим чином трансформує систему охорони здоров'я в Україні в цілому та функціонування ЕМД як її невід'ємної складової;

2. У національному законодавстві недостатньо деталізовано порядок організації та функціонування ЕМД для забезпечення максимально ефективного адміністративно-правового регулювання цієї сфери у особливий період. Ключовим питанням тут має бути розробка та прийняття спеціального нормативно-правового акту щодо організації ЕМД під час дії воєнного стану;

3. Потребує удосконалення адміністративно-правовий статус персоналу ЕМД, що діє у зонах активних бойових дій, насамперед у частині розроблення гарантій захисту медичних працівників відповідно до вимог міжнародного гуманітарного права;

4. Вбачається доцільним розроблення алгоритму взаємодії цивільної системи ЕМД з медичними підрозділами Сил безпеки і оборони, а також гуманітарними і волонтерськими організаціями, що здійснюють евакуаційні заходи та медичний супровід постраждалих осіб.

Вважаємо, що досягнення визначених у дослідженні пріоритетних заходів має сприяти підвищенню ефективності захисту кон-

ституційного права кожної особи на охорону здоров'я та сприятиме адаптації системи ЕМД України до норм і стандартів Європейського Союзу.

Список використаних джерел

1. Батрин О. В., Теремецький В. І., Івахненко О. А. Правові гарантії доступності медичної та реабілітаційної допомоги в період дії воєнного стану. Ірпінський юридичний часопис. 2024. Вип. 2(15). С. 46–58. DOI: [https://doi.org/10.33244/2617-4154-2\(15\)-2024-46-58](https://doi.org/10.33244/2617-4154-2(15)-2024-46-58)
2. Терзі О. О. Концепція адміністративно-правового забезпечення охорони здоров'я в Україні : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2021. 44 с.
3. Рингач Н. О. Громадське здоров'я як чинник національної безпеки : монографія. Київ : НАДУ, 2009. 296 с.
4. Назарко Ю. В. Конституційне право на охорону здоров'я в Україні та державах Європейського Союзу: порівняльно-правове дослідження : дис. ... д-ра філософії : 081 Право. Київ, 2019. 249 с.
5. Турчин К. Ю. Модернізація публічного управління у сфері надання медичних послуг в контексті реформування системи охорони здоров'я України : дис. ... д-ра філософії : 281 Публічне управління та адміністрування. Львів, 2025. 220 с.
6. Ковригіна В. Є. Адміністративно-правове регулювання екстреної медичної допомоги : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2017. 19 с.
7. Теремецький В. І., Муляр Г. В. Сучасний стан адміністративно-правового забезпечення реалізації права на охорону здоров'я. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2020. № 43. С. 48–51. DOI: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2020.43.10>
9. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 21.04.2026).
10. Про екстрену медичну допомогу : Закон України від 05.07.2012 № 5081-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text> (дата звернення: 21.04.2026).
11. Терзі О. О. Правові основи екстреної та невідкладної допомоги в умовах воєнного стану в Україні. Екстрена та невідкладна допомога в Україні: організаційні, правові, клінічні аспекти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 24 лют. 2023 р. Полтава : ПДМУ, 2023. С. 78–81.
12. Гур'єв С. О., Іскра Н. І., Лисун Д. М. Медичний захист населення як компонент національної безпеки України. *Екстрена медична допомога в умовах війни: освіта, інновації, досвід* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Суми, 4 квіт. 2023 р. Суми : Сумський державний університет, 2023. С. 55–57.
13. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) : міжнародний документ від 08.06.1977. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text (дата звернення: 21.04.2026).
14. Teremetskyi, V., Batryn, O., Samilyk, L., Seleznova, O., Meniv, L. & Milevska, A. Health Care Guaranteeing as Important Factor of Social Security. *Journal of Pioneering Medical Science*. 2024. Vol. 13(1). P. 47–52. DOI: <https://doi.org/10.61091/jpms202413108>

References

1. Batryn, O. V., Teremetskyi, V. I., & Ivakhnenko, O. A. (2024). Pravovi harantii dostupnosti medychnoi ta reabilitatsiinoi dopomohy v period dii voiennoho stanu [Legal guarantees of accessibility of medical and rehabilitation care during martial law]. *Irpinskyi yurydychnyi chasopys: Naukovyi zhurnal* [Irpın Legal Chronicle: Scientific Journal], 2(15), 46–58. [https://doi.org/10.33244/2617-4154-2\(15\)-2024-46-58](https://doi.org/10.33244/2617-4154-2(15)-2024-46-58)
2. Terzi, O. O. (2021). *Kontseptsiiia administratyvno-pravovoho zabezpechennia okhorony zdorovia v Ukraini* [Concept of administrative and legal support for health care in Ukraine]. Extended abstract of Doctor's thesis. Kyiv.
3. Rynhach, N. O. (2009). *Hromadske zdorovia yak chynnyk natsionalnoi bezpeky* [Public health as a factor of national security]. Kyiv: NADU.
4. Nazarko, Yu. V. (2019). *Konstytutsiine pravo na okhoronu zdorovia v Ukraini ta derzhavakh Yevropeiskoho Soiuzu: porivnialno-pravove doslidzhennia* [The constitutional right to health care in Ukraine and the European Union Member States: A comparative legal study]. Doctor of Philosophy dissertation. Kyiv.
5. Turchyn, K. Yu. (2025). *Modernizatsiia publichnoho upravlinnia u sferi nadannia medychnykh posluh v konteksti reformuvannia systemy okhorony zdorovia Ukrainy* [Modernization of public administration in the field of medical services provision in the context of reforming Ukraine's health care system]. Doctor of Philosophy dissertation. Lviv.
6. Kovryhina, V. Ye. (2017). *Administratyvno-pravove rehuliuвання екстреної медичної допомоги* [Administrative and legal regulation of emergency medical care]. Extended abstract of Candidate's thesis. Kyiv.
7. Teremetskyi, V. I., & Muliar, H. V. (2020). Suchasnyi stan administratyvno-pravovoho zabezpechennia realizatsii prava na okhoronu zdorovia [Current state of administrative and legal support for the implementation of the right to health care]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Yurysprudentsiia* [Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Jurisprudence], 43, 48–51. <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2020.43.10>
8. Zakon Ukrainy "Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu" [Law of Ukraine "On the Legal Regime of Martial Law"] dated May 12, 2015 No. 389-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
9. Zakon Ukrainy "Pro ekstrenu medychnu dopomohu" [Law of Ukraine "On Emergency Medical Care"] dated July 5, 2012 No. 5081-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text>
10. Terzi, O. O. (2023). Pravovi osnovy ekstrenoi ta nevidkladnoi dopomohy v umovakh voiennoho stanu v Ukraini [Legal foundations of emergency and urgent care under martial law in Ukraine]. In *Ekstrena ta nevidkladna dopomoha v Ukraini: orhanizatsiini, pravovi, klinichni aspekty* [Emergency and urgent care in Ukraine: Organizational, legal, and clinical aspects]: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference with International Participation, Poltava, February 24, 2023 (pp. 78–81). Poltava: PDMU.
11. Huriiev, S. O., Iskra, N. I., & Lysun, D. M. (2023). Medychnyi zakhyst naselennia yak komponent natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Medical protection of the population as a component of Ukraine's national security]. In *Ekstrena medychna dopomoha v umovakh viiny: osvita, innovatsii, dosvid* [Emergency medical care in wartime: Education, innovation, experience]: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference, Sumy, April 4, 2023 (pp. 55–57). Sumy: Sumskyi derzhavnyi universytet.
12. Dodatkovyi protokol do Zhenevskykh konventsii vid 12 serpnia 1949 roku, shcho stосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) [Additional Protocol to the Geneva Conventions of August 12, 1949, relating to the Protection of

Victims of International Armed Conflicts [Protocol I]] dated June 8, 1977. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text

13. Teremetskyi, V., Batryn, O., Samilyk, L., Seleznova, O., Meniv, L., & Milevska, A. (2024). Health Care Guaranteeing as Important Factor of Social Security. *Journal of Pioneering Medical Science*, 13(1), 47–52. <https://doi.org/10.61091/jpms202413108>

Lohvynenko B. O., Doctor of Law, Professor, Professor of the Department of Law, Bogdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University

e-mail: bryntyr@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1894-4889>

Emergency Medical Care in Ukraine during Martial Law: Administrative and Legal Aspects

This article is devoted to a comprehensive study of emergency medical care (hereinafter referred to as EMC) in Ukraine as an independent and vital component of the national healthcare system during martial law. It has been determined that the relevance of the study stems from the need to take into account the experience of the EMS system's operation during martial law in the course of Ukraine's future recovery and the ongoing reform of the healthcare system following the conclusion of the active phase of hostilities. The identified shortcomings in legal regulation and successful practices in organizing emergency medical services (EMS) under martial law can serve as a basis for improving the relevant provisions of national legislation. It is emphasized that one of the most complex administrative and legal challenges regarding emergency medical services during martial law is establishing effective coordination between the civilian emergency medical services system and the military medical structures of the Security and Defense Forces. The feasibility of issuing a joint order on the organization of emergency medical services (EMS) during martial law has been substantiated. It has been concluded that martial law, as a special legal regime, significantly transforms the healthcare system in Ukraine as a whole and the functioning of EMS as its integral component. Under such circumstances, the functioning of the EMS system shifts from an individualized approach to the principles of disaster medicine and military medical doctrine, requiring synergy between civilian and military medical standards to minimize casualties amid increased operational demands. It has been determined that the administrative and legal status of emergency medical services (EMS) personnel operating in active combat zones requires improvement, particularly with regard to establishing safeguards for the protection of medical workers in accordance with the requirements of international humanitarian law. It is deemed appropriate to develop an algorithm for the interaction of the civilian EMS system with the medical units of the Security and Defense Forces, as well as with humanitarian and volunteer organizations that carry out evacuation measures and provide medical care to victims. It is concluded that the implementation of the priority measures identified in this study should contribute to enhancing the protection of every individual's constitutional right to health care and facilitate the adaptation of Ukraine's emergency medical services system to the norms and standards of the European Union.

Keywords: *health care, emergency medical care, martial law, administrative and legal regime, disaster medicine, civil-military cooperation, international humanitarian law, protection of medical personnel, Security and Defense Forces, medical personnel.*

Цитування за ДСТУ 8302:2015: Логвиненко Б. О. Екстрена медична допомога в Україні під час дії воєнного стану: адміністративно-правовий аспект. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2026. № 2(36). С. 107-116. DOI: <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2026.2.10>

Citation APA: Lohvynenko, B. O. (2026). Ekstrena medychna dopomoha v Ukraini pid chas dii voiennoho stanu: administratyvno-pravovyi aspekt [Emergency medical care in ukraine during martial law: administrative and legal aspects]. *Bulletin of the Penitentiary association of Ukraine*, 2(36), 107-116. <https://doi.org/10.34015/2523-4552.2026.2.10>

Внесок автора. Автор самостійно здійснив концептуалізацію дослідження, аналіз джерел, підготовку тексту статті та формулювання висновків. Автор ознайомився з остаточною версією рукопису, схвалив її та погодився з поданням статті до публікації.

Академічна доброчесність. Автор підтверджує оригінальність, точність і достовірність тексту статті та наведених у ній результатів, а також дотримання принципів академічної доброчесності.

Використання інструментів штучного інтелекту. Автор засвідчує, що під час підготовки цієї статті інструменти штучного інтелекту не використовувалися.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє про відсутність реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Фінансування. Дослідження виконано в межах наукової діяльності автора у відповідних установах і не мало окремого зовнішнього фінансування.

Author Contribution. The author independently conceptualized the study, analyzed the sources, prepared the text of the article, and formulated the conclusions. The author reviewed the final version of the manuscript, approved it, and agreed to submit the article for publication.

Academic Integrity Statement. The author confirms the originality, accuracy, and reliability of the text of the article and the results presented therein, as well as compliance with the principles of academic integrity.

Use of Artificial Intelligence Tools. The author certifies that no artificial intelligence tools were used in the preparation of this article.

Conflict of Interest. The author declares that there is no actual or potential conflict of interest.

Funding. The research was conducted within the framework of the author's academic activities at the relevant institutions and did not receive special external funding.

Надійшла: 26.04.2026

Прийнята до друку: 18.05.2026

Опублікована: 31.05.2026

Received: 26 April 2026

Accepted for publication: 18 May 2026

Published: 31 May 2026